

7.3 Sivistyslautakunta

7.3.1 Opetus- ja varhaiskasvatuspalvelut

	TP 2023	TA 2024	TA 2025	Muutos%	TS 2026	TS 2027
Toimintatuotot	541 089	644 454	601 562	-7 %	601 562	601 562
Toimintakulut	-11 055 792	-11 454 919	-11 957 258	-4 %	-12 188 696	-12 424 762
Toimintakate yhteensä	-10 514 703	-10 810 465	-11 355 696	-5%	-11 587 134	-11 823 200

Vastuuhenkilö: Sivistysjohtaja

Vastuualueen toiminta:

Sivistyspalveluihin kuuluu kaksi vastuualuetta, jotka ovat opetus- ja varhaiskasvatuspalvelut sekä vapaa-ajan palvelut. Opetus- ja varhaiskasvatuspalveluiden hallinto jakautuu sivistyspalveluiden, opetuspalveluiden sekä varhaiskasvatuspalveluiden hallintoon. Sivistys- sekä opetuspalveluiden hallinnosta vastaa sivistysjohtaja ja varhaiskasvatuspalveluiden hallinnosta varhaiskasvatusjohtaja.

Varhaiskasvatuspalveluihin kuuluu varhaiskasvatus päiväkodeissa ja perhepäivähoidossa, yksityinen varhaiskasvatus ja kotihoidontuki. Kunta maksaa lisäksi yksityisen hoidon tukea ja yksityisen hoidon tuen kuntalisää. Varhaiskasvatusta tarjotaan Peiponpellon, Satumetsän ja Peuraniityn päiväkodeissa sekä kunnallisessa ja yksityisessä perhepäivähoidossa. Opetuspalveluissa tarjotaan esi- ja perusopetusta vuosiluokkien 0–6 kouluissa Narvassa ja Ylämäellä sekä vuosiluokkien 0–9 yhtenäiskoulussa Kirkonkylällä.

Muu koulutus sisältää Pirkan opiston kansalaisopistopalvelut, jotka jakautuvat vapaaseen sivistystyöhön, musiikin taiteen perusopetukseen ja muuhun taiteen perusopetukseen. Pirkan Opisto on Vesilahden, Lempäälän, Pirkkalan ja Nokian yhteinen kansalaisopisto, jossa Nokian kaupunki toimii isäntäkuntana. Lisäksi Taito Pirkanmaa ry:n Vesilahden Käsiyö- ja muotoilukoulu Näpsä antaa laajan oppimäärän mukaista käsityön taiteen perusopetusta.

Toimintaympäristö ja näkemys tulevasta:

Varhaiskasvatuslain ja –suunnitelman muutokset (mm. asiakasmaksulaki, ilmoitusvelvollisuus, kolmitasoisen tuen järjestäminen, henkilöstömitoitus) ovat tuoneet viime vuosien voimakkaan muuttovoiton ja varhaiskasvatukseen osallistumisasteen kasvun ohella lisähaastetta palvelun toteuttamiselle ja kehittämiselle. Käytännössä sääntelyn kiristyminen, laadun kehittäminen, asiakasmaksujen alentaminen ja palvelutarpeen kasvu näkyvät merkittävinä kulujen kasvuna, mutta samaan aikaan päiväkotien käyttöaste on parantunut ja varhaiskasvatuksen

kustannukset laskennallista lasta kohden ovat alentuneet. Vesilahden kunnan varhaiskasvatuksen oppimisympäristöt ovat laadukkaita, palvelun toteuttamiseen on saatu pätevää henkilöstöä ja asiakastyytyväisyys on korkeaa. Näistä kaikista tulee huolehtia myös jatkossa. Varhaiskasvatuksen palvelutarpeen ennakoitaan säilyvän lähivuodet nykyisellä tasolla.

Esi- ja perusopetuksessa vuosina 2025-2029 perusopetuksesta poistuvat ikäluokat ovat noin 30 oppilasta esiopetukseen tulevia ikäluokkia suurempia, joten oppilasmäärän pienentymisen jyrkkyyden ratkaisee mahdollinen muuttovoitto. Taloudellisesta näkökulmasta katsottuna tämä johtaa ilman sopeutustoimia oppilaskohtaisten kulujen kasvuun. Myös koulujen oppimisympäristöt ovat pääosin kunnossa, mutta vuonna 2025-2027 niiden ylläpitoon ja kunnostukseen on varattu vuosittain investointeihin noin puoli miljoonaa euroa. Hallinnollisesti kehittämisen kohteina vuonna 2025 tulevat olemaan lakimuutosten myötä tuen rakenteet sekä vuosiviikkotuntien lisääminen valtioneuvoston päätöksen mukaisesti. Toiminnallisesti koulujen painopisteenä on kouluun kiinnittymisen tukeminen ja koululäsnäolon lisääminen, jotka linkittyvät tiiviisti Lapsiystävällinen kunta –toimintamalliin ja Liikkuva hyvän mielen Vesilahti – hankkeeseen.

Tehokkuustunnusluvut

Tehokkuustunnusluvut	TP 2023	TA 2024	TA 2025	TS 2026	TS 2027
Päiväkotien käyttöaste, vuoden ka.	77 %	80 %	83%	85%	85%
Varhaiskasvatuksen kustannukset laskennallista lasta kohden, €/vuosi (ei sisällä mahdollisia uuden päiväkodin toimintakuluja)	12 132	12 643	13 147	13 200	13 400
Keskimääräinen lapsikohtainen asiakasmaksutulo, €/kk	89,41	100	101	100	100
Perusopetuksen oppilaskohtaiset kustannukset, €/vuosi *	9 887	11 341	12 168	13 100	13 900
Laskennallinen ryhmäkoko**	16,8	17	16,5	16	16

*laskentatapa: toimintakate/oppilasmäärä 1-9

**laskentatapa: oppilasmäärä jaetaan opetukseen käytetyllä opetusresurssilla ja saatu osamäärä kerrotaan opetussuunnitelman tuntijaon mukaisella tuntimäärällä

Informatiiviset tunnusluvut

Informatiiviset tunnusluvut	TP 2023	TA 2024	TA 2025	TS 2026	TS 2027
Kunnallisessa varhaiskasvatuksessa olevien lasten määrä	237	250	255	250	250
Yksityisessä varhaiskasvatuksessa olevien lasten määrä	10	20	8	8	8
Osallistumisaste varhaiskasvatuspalveluihin	88 %	85 %	91 %	90 %	90 %
Kunnallisen varhaiskasvatuksen osuus palvelutuotannosta	96 %	85 %	95 %	95 %	95 %
Tehostetun ja erityisen tuen päätöksen saaneita lapsia varhaiskasvatuksessa %*	9,3 %		10,5 %		

Iltapäivätoimintaan osallistuvien 1.-2.lk oppilaiden % osuus	56,2 %	57 %	76 %	75 %	75 %
Esiopetuksessa olevien lasten määrä	54	52	45	43	50
Perusopetuksessa olevien lasten määrä	615	597	593	563	538
Tehostetun ja erityisen tuen päätöksen saaneita oppilaita esi- ja perusopetuksessa %*	21,5 %		23,8 %		
Käsityö- ja muotoilukoulun tuntimäärä	520	540	520	520	520
Pirkan opiston tuntimäärä	3 250	3 810	3 553	3 500	3 500

*Tuen tarpeita ei ennakoita ja niihin ei aseteta tavoitteita.

7.3.2 Vapaa-ajan palvelut

	TP 2023	TA 2024	TA 2025	Muutos%	TS 2026	TS 2027
Toimintatuotot	205 797	162 935	149 474	-8 %	149 474	149 474
Toimintakulut	-977 294	-1 002 012	-1 022 280	-2 %	-1 041 856	-1 061 824
Toimintakate yhteensä	-771 497	-839 077	-872 806	-4 %	-892 382	-912 350

Vastuhenkilö: Sivistysjohtaja

Vastualueen toiminta:

Sivistyspalveluihin kuuluu kaksi vastuualuetta, jotka ovat opetus- ja varhaiskasvatuspalvelut sekä vapaa-ajan palvelut. Vesilahden kunnan vapaa-ajan palveluihin kuuluu kunnan tarjoamat kirjasto-, liikunta-, nuoriso- ja kulttuuripalvelut sekä näiden alla tapahtuva järjestöyhteistyö. Myös kuntalaisten terveyden ja hyvinvoinnin edistäminen sekä yhdyspintatyö kunnan sisällä, kuntien välillä, hyvinvointialueen kanssa, Vesilahden yhteisöjen, järjestöjen, seurojen ja kunnan toimielinten kanssa sisältyvät vapaa-ajan vastuualueeseen.

Vapaa-ajan palveluiden keskeisenä tavoitteena on kuntalaisten terveyden ja hyvinvoinnin edistäminen laadukkaiden ja vaikuttavien vapaa-aikatoimintojen sekä kuntalaisten osallistamisen avulla. Vapaa-ajan palveluissa pyritään ennaltaehkäisemään syrjäytymistä sekä häiriö- ja riskikäyttäytymistä. Vapaa-ajan palvelujen tehtävänä on edistää kuntalaisten yhdenvertaisia mahdollisuuksia sivistykseen, kulttuuriin ja liikkumiseen.

Vesilahden kirjasto on yksi Pirkanmaan PIKI-kirjastoista. Kirjastopalvelut edistävät kirjallisuuden, taiteen ja kulttuurin saavutettavuutta sekä elinikäistä oppimista. Kirjasto tarjoaa monipuoliset tilat tapahtumiin, yhteisöllisyyteen ja järjestöyhteistyön toimintaan. Kirjastolla on myös merkittävä rooli kuntalaisten osallisuuden edistämässä. Kulttuuripalveluiden keskeisenä tehtävänä on tukea kuntalaisten kulttuurihyvinvointia.

Liikuntapalvelut tarjoavat kuntalaiselle mahdollisuuden huolehtia omasta hyvinvoinnistaan monipuolisia liikuntalajeja harrastamalla niin omatoimisesti kuin ohjatusti. Nuorisopalvelut tarjoavat nuorille palveluita hyvinvoinnin tueksi ja mielekästä tekemistä sekä tapahtumia vapaa-ajalle. Nuorisopalveluilla on tärkeä rooli lasten ja nuorten osallisuuden edistämässä sekä tarjoamalla vaikuttamisen mahdollisuuksia nuorisovaltuuston toiminnan kautta.

Toimintaympäristö ja näkemys tulevast:

Vapaa-ajan palveluiden merkitys kunnan toteuttamana hyvinvoinnin ja terveyden edistämässä on korostunut hyvinvointialueuudistuksen myötä. Vapaa-ajan palvelut ovat keskeinen toimija kunnan liikkumattomuuden vähentämiseen ja mielenterveyden edistämiseen kohdistuvassa strategisessa kärkihankkeessa, joiden tarve tulee selkeästi esiin kunnan hyvinvointisuunnitelman indikaattoreista ja kouluterveyskyselyn tuloksista.

Vapaa-ajan palvelut ovat onnistuneet hyvin hankehauissa, joiden turvin pystytään toteuttamaan monia ”ylimääräisiä” palveluita. Tilanne on sinänsä myönteinen, mutta toimintojen hankevetoinen rahoitus sitoo resursseja hankehallintoon ja vaikeuttaa suunnitelmallista ja pitkäjänteistä palveluiden kehittämistä. Orpon hallitusohjelma leikkaa opetus- ja kulttuuriministeriön hallinnonalan valtionavustuksia 125M€ vuoteen 2027 mennessä, joten hankerahoitus tulee vähenemään lähivuosina.

Tehokkuustunnusluvut

Tehokkuustunnusluvut	TP 2023	TA 2024	TA 2025	TS 2026	TS 2027
Kirjaston toimintakulut € / asukas	74,08	80,00	77,00	77,00	77,00
Kokonaiskulut € / kirjaston laina	4,32	4,00	4,30	4,00	4,00
Liikuntapalveluiden toimintakulut € / asukas	46,01	42,69	52,42	53,23	54,06
Nuorisopalveluiden toimintakulut € / asukas	81,16	73,16	72,66	73,86	75,01
Kulttuuripalveluiden toimintakulut € / asukas	6,29	5,61	6,77	6,83	6,89

Informatiiviset tunnusluvut

Informatiiviset tunnusluvut	TP 2023	TA 2024	TA 2025	TS 2026	TS 2027
Kirjaston kokonaislainaus / asukas	17,18	17,00	17,70	18,00	18,00
Aineistohankinnat € / asukas	8,59	8,89	8,88	8,50	8,50
Kirjaston fyysiset käynnit / asukas	7,31	12,00	8,5	9,0	10,0
Nuorisotilan käynnit / alle 29-vuotias	7,47	7,00	7,00	7,00	7,00
Liikunta-avustukset € / asukas	2,98	2,75	2,66	2,65	2,64
Nuorisoavustukset € / asukas	1,05	0,7	0,7	0,7	0,7
Kulttuuriavustukset € / asukas	2,68	2,75	2,66	2,65	2,64